

освіти. У ціннісно-онтологічних універсаліях сконцентровано основні типи й закономірності будь-яких культурно-історичних і національно своєрідних форм цілісного ставлення людини до природного, соціального й особистісного світу [1].

Як відзначає А. Карпов, «освіта виникає і твориться з самої себе в результаті розвитку людських колективів і культурно опосередкованої поведінки людини в спільнотах, які використовують досвід минулого і піклуються про майбутнє» [3].

Виокремлення юридичної освіти як самостійного напрямку підготовки фахівців пов'язане з соціальним запитом, що є актуалізацією реальних суспільних відносин та рівня економічних відносин у суспільстві: ринок і бюрократизація суспільства – основні чинники розвитку юридичної освіти та юридичної професії [2]. Професія юриста відіграє важливу соціальну роль. Адже юристи захищають інтереси людини, її права та свободи, інтереси суспільства та держави. Вони борються за справедливість, гуманність, законність та правопорядок.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гальонкіна Ю.С. Юридична освіта в європейському соціокультурному контексті періоду середньовіччя / Ю. С. Гальонкіна // Філософські та методологічні проблеми права. - 2015. - № 1-2. - С. 118-129.

2. Гальонкіна Ю.С. Юридична освіта як соціокультурний феномен / Ю.С. Гальонкіна // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Данила Галицького. - 2016. - № 13. - С. 100-104.

3. Карпов А. О. Культурно-историческая эпистема образования: от античности до общества знаний / А. О. Карпов // Вопросы философии. – 2016. – № 1. – С. 5-16.

Глебенкова Н.В.

*студентка групи ПС-31 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *к.психол.н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи ТНЕУ*

Шаюк О.Я.

СОЦІАЛЬНО – ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність теми дослідження. Соціалізація особистості є важливим процесом, який охоплює людину від періоду народження до смерті. Процес взаємовпливу людини та її соціального життя формує індивіда. Соціальна психологія акцентує увагу на активності особистості, яка потребує взаємозв'язку із соціумом, сприймання, оцінювання й осмислювання його. Саме вимоги та критерії групи до поведінки людини спонукають його до формування певного типу поведінки.

Стан дослідженості проблеми: Соціально-педагогічні аспекти соціалізації у своїх працях розкривають Т. Алексеєнко, О. Безпалько, В. Болгаріна,

Т. Василькова, Ю. Василькова, М. Галагузова, М. Євтух, І. Зверева, А. Капська, Л. Коваль, С. Литвиненко, Л. Міщик, А. Рижанова, С. Хлебик, Л. Штефан.

Виклад основного матеріалу. Перші дослідження проблем соціалізації з'явилися у радянській науці наприкінці 60-х років ХХ століття. Увага акцентується на процесі засвоєння соціальних норм та цінностей. Б. Паригін говорив, що процес соціалізації пов'язаний із виникненням людини, виокремленням її зі світу тварин та загальним перебігом розвитку людства. На його думку, соціалізація – це “багатогранний процес, який містить у собі як біологічні передумови, так і безпосередньо саме входження індивіда в соціальне середовище та передбачає соціальне пізнання, соціальне спілкування, опанування навичок практичної діяльності, включаючи як предметний світ речей, так і всю сукупність соціальних функцій, ролей, норм, обов'язків тощо, активну перебудову навколишнього (як предметного, так і соціального) світу”[3].

Також, ще один науковець І. Кон вважав соціалізацію як процес засвоєння людиною соціального досвіду, під час якого формується особистість, як процес засвоєння певної системи соціальних ролей та культури [2].

Сучасні науковці розглядають соціалізацію як процес засвоєння соціальних норм поведінки, ціннісних орієнтацій, гармонійних відносин із новим соціальним оточенням та активну реалізацію набутого соціального досвіду у власній діяльності і взаєминах із соціумом. Соціалізація – це процес входження людини в суспільство з усіма його відносинами, зв'язками та інтеграції в різні типи суспільних груп, внаслідок чого відбувається формування індивіда як особистості.

Соціалізація, на думку А. Капської, це процес послідовного входження індивіда в соціальне середовище, який супроводжується засвоєнням і відтворенням культури суспільства внаслідок взаємодії людини зі стихійними та цілеспрямовано створюваними умовами життя на всіх її вікових етапах [1].

На формування особистості впливають соціальні контакти, власний досвід, в результаті яких на індивіда впливає мікросередовище, а через нього — і макросередовище. Науковці виділяють два види соціалізації :

1. Стихійна соціалізація, полягає в тому що людина без поставлених визначної мети але взаємодіючи з певними особами стає учасником певних подій, або утримує відповідну інформацію. Цей процес відбувається спонтанно, в незапланованих людиною умовах, різних обставин життя. Звичайно що непередбачувані події, зв'язки, випадкова інформація може мати серйозний вплив на життєдіяльність людини.

2. Соціально-контрольована, що передбачає спеціальний організований вплив на особистість людини з формування і неї позитивного, соціального досвіду. Це відбувається цілеспрямовано, те що людина сплановує (вступ в училище, ліцей, коледж, університет).

Формами реалізації процесу соціалізації є соціальна адаптація та інтеріоризація. Соціальна адаптація – це пристосування індивіда до умов соціального середовища, у процесі якого відбувається узгодження вимог та сподівань обох сторін. Соціалізації залежить від успішної соціальної адаптації. Індивід має самостійно долати труднощі, взаємодіяти із соціумом та активно впливати на його розвиток. Внаслідок чого відбудеться успішна адаптація та формування адекватної поведінки у соціальному середовищі.

Інтеріоризація — процес формування внутрішньої структури людської психіки за допомогою засвоєння соціальних норм, цінностей, ідеалів.

Основними сфери соціалізації є: спілкування, діяльність, самосвідомості. В результаті комунікації людина засвоює відповідні знання (загальнолюдські та спеціальні). А в процесі діяльності оволодіває досвідом. Сфера самосвідомості передбачає становлення “Я-концепції” індивіда, осмислення свого позиції в соціумі, засвоєння соціальних ролей, формування соціальної думки.

Соціальне виховання – це процес який супроводжує індивіда на протязі всього її життя. Соціальне виховання складова процесу соціалізації, що сприяє її успішності. Поняття соціалізація є значно ширшим поняттям, ніж соціальне виховання.

Отже, аналізуючи соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості можна зробити такі **висновки**:

1. Соціалізація – це процес входження індивіда в соціум;
2. У сучасній науці процес соціалізації акцентується як процес засвоєння соціальних норм поведінки, цінностей, гармонійних стосунків;
3. Для успішної соціалізації необхідні соціальна адаптація та інтеріоризація;
4. Першочерговими сферами соціалізації є: спілкування, діяльність, самосвідомості.
5. Соціальне виховання складова процесу соціалізації, що сприяє її успішності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. А. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.
2. Кон, И. С. Ребенок и общество : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / И. С. Кон. – М. : Издательский центр “Академия”, 2003. – 336 с.
3. Парыгин, Б. Д. Основы социально-психологической теории / Б.Д.Парыгин. – М.: Мысль, 1971. – 351 с.

Дембіцька В.В.

*студентка групи ПС-31 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *к.психол.н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи ТНЕУ*

Шаюк О.Я.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУЛЬТУРИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Актуальність теми дослідження: Соціальний запит ставить високі вимоги до професійної підготовки психолога та визначає психологічну культуру майбутнього фахівця як одну з актуальних проблем сучасної психологічної освіти.